

**BANSKOBYSŤRICKÝ
SAMOSPŤRÁVNÝ KRAJ**

**KNIŽNICA MATEJA HREBENDU
V RIMAVSKEJ SOBOTE**

V y h o d n o t e n i e
ČINNOSTI KNIŽNÍC OKRESU REVÚCA
ZA ROK 2010

2011

Vyhodnotenie činnosti knižníc okresu Revúca za rok 2010

I. HLAVNÉ ÚLOHY

1. Ciele

Knižnice v okrese Revúca aj v roku 2010 zabezpečovali základné a špecializované knižnično - informačné služby a funkcie, ktoré vyplývali zo základných legislatívnych dokumentov. Ako univerzálne kultúrne inštitúcie plnili poslanie vzdelávania a relaxácie obyvateľov.

Už tradične organizovali kultúrne podujatia nielen v „**Týždni slovenských knižníc**“, ale počas celého roka. Už tradičný „Deň otvorených dverí“ využili v Mestskej knižnici v Jelšave na propagáciu knižnice a jej činnosti. Informujú tak verejnosť o možnostiach využitia voľného času a svojich aktivitách. Zapájaním sa do celoslovenských podujatí sa snažili zaujať a získať nových používateľov svojich služieb. Toto svoje poslanie plnili v regióne so slabo vyvinutým ekonomickým zázemím s vysokým percentom nezamestnanosti. Ich činnosť bola podmienená finančnými možnosťami a ochotou zriaďovateľov.

Verejné knižnice okresu Revúca zaznamenali pokles v hlavných sledovaných ukazovateľoch:

- **knižničný fond: nárast o 992 kn.j** oproti predchádzajúcemu roku - iba vďaka darovaným (kn.j., ktorých bolo o 1 014 viac, ako v predchádzajúcom roku), kúpou získali knižnice o **22 kn.j. menej**,

- **výpožičky: pokles o 3 079**

- **používatelia : pokles o 240**

Knižnice okresu Revúca vynaložili na nákup knižničného fondu sumu **3 981,29 €**, čo je o 243,62 € menej ako v roku 2009.

2. Riadenie, organizačné a personálne zabezpečenie úloh

Riadenie a odmeňovanie mestských a obecných knižníc zabezpečovali mestské a obecné úrady.

V okrese Revúca sa nachádza **42 obcí**, v ktorých žilo v roku 2010 **43 072 obyvateľov**, z toho **knižnice boli zriadené v 22 obciach** vrátane miest s počtom **31 468** obyvateľov.

Stav knižníc v roku 2010: spolu 22 knižníc

3 mestské knižnice (Revúca, Jelšava, Tornaľa),

2 obecné knižnice s profesionálnymi pracovníkmi (Gemerská Ves, Ratková),

17 obecných knižníc s neprofesionálnymi pracovníkmi.

Činnosť knižníc závisela od starostlivosti a záujmu obecných zastupiteľstiev, od finančných možností daného regiónu.

V roku 2010 stagnácia knižníc dosiahla 31,82 %. **Stagnovalo celkom 7 knižníc**, pričom stagnácia sa opakuje v prevažnej miere stále v tých istých knižniciach.

(Držkovce, Magnezitovce, Muránska Huta, Nandraž, Rašice, Sása, Sirk,). Dôvody stagnácie boli predovšetkým demografický vývin obyvateľstva a tiež nedostatočný záujem zo strany obecných zastupiteľstiev, nedostatok finančných prostriedkov na celkovú prevádzku knižnice, na nákup knižničných fondov, čoho dôsledkom sú zastaralé fondy knižníc a tiež nezáujem obyvateľov o knižnicu a jej služby.

Zo **17** obecných knižníc s neprofesionálnymi pracovníkmi (z toho **10** fungujúcich) v roku 2010 **dostalo odmenu za vykonanú prácu 8 knihovníkov** (Levkuška, Lubeník, Mokrý Lúka, Muráň, Muránska Dlhá Lúka, Ploské, Rákoš a Revúcka Lehota). V dvoch neprofesionálnych knižniciach boli knihovníckou činnosťou poverení tak ako v roku 2009 aktívni pracovníci (Kameňany, Turčok), ktorých platili úrady práce, takže obecné úrady im nemohli vyplatiť odmenu.

Mestské a obecné knižnice okresu Revúca metodicky usmerňovala Knižnica Mateja Hrebendu v Rimavskej Sobote, nakoľko v okrese nie je vytvorená knižnica s okresnou pôsobnosťou. Išlo hlavne o pomoc pri základnej evidencii, revízii a inštrukcie o využiteľnosti podávania projektov z GS MK SR na nákup literatúry a informačných technológií pre knižnice okresu. Metodička uskutočnila 8 metodických návštev – prevažne v stagnujúcich knižniciach na jednanie so starostami, alebo zástupcami obecných úradov o odstránení dlhodobej stagnácie.

Štruktúra verejných knižníc v okrese Revúca

Ukazovateľ	mer.j.	2009	2010
Mestské knižnice	knižnica	3	3
Obecné s prof. pracovníkom	knižnica	2	2
Obecné s neprof.pracovníkom	knižnica	17	17
Spolu	knižnica	22	22

3. Vnútoraná kontrola

Vnútoraná kontrola v mestských a obecných knižniciach okresu Revúca bola vykonávaná v zmysle Zákona NR SR č. 10/1996 Z. z. o Kontrole v štátnej správe, ktorú vykonávali zriaďovatelia.

II. STAV KNIŽNIČNÉHO FONDU

Tabuľka č.1

Ukazovateľ	mer.j	2009	2010
KNIŽNIČNÝ FOND	kn.j.	171 700	159 601
z toho : knihy a viaz.periodiká	kn.j.	169 888	157 789
špeciálne dokumenty	kn.j.	1 812	1 812
z.toho: odborná lit.pre dospelých	kn.j.	42 449	39 904
krásna lit. pre dospelých	kn.j.	78 856	72 935
odborná lit.pre deti	kn.j.	5 977	5 456
krásna lit.pre deti	kn.j.	44 418	41 306
 Počet titulov odoberaných periodík	kn.j.	36	32
Prírastky spolu	kn.j.	1 246	2 238
z toho: kúpou	kn.j.	650	628
darom	kn.j.	596	1 610
inou formou (bezodplat. prevodom)	kn.j.	0	0
Úbytky	kn.j.	1 118	960
Počet zv. na 1 obyvateľa	kn.j.	4,24	3,71
Počet zv. na 1 čitateľa	kn.j.	69,91	72,02
Index obratu	kn.j.	0,33	0,33
Kn.j.spracované automatizovane	kn.j.	24 835	27 995
Finanč. prostr.použité na nákup KF	€	4 224,91 €	3 981,29 €
Finanč. prostr. na nákup na 1 obyv.	€	0,10 €	0,09 €

Doplňovanie knižničných fondov v uplynulom roku knižnice okresu Revúca vykonávali samostatne. Do knižníc regiónu **pribudlo spolu 2 238 knižničných jednotiek**, z toho kúpou 628 kn.j. a darom 1 610 kn.j. čo spolu s periodikami činilo sumu 3 981,29 €. V porovnaní s rokom 2009 knižnice získali **o 992 kn.j. viac**, z toho kúpou o 22 kn.j. menej a darom o 1 014 kn.j. viac. Celkom **na nákup** knižničných fondov knižnice investovali **o 243,62 € menej ako v roku 2009**.

Na 1 obyvateľa okresu pripadlo **3,71 kn. j.**,

na 1 potenciálneho používateľa (súčet obyvateľov obcí, v ktorých sa knižnice nachádzajú a fungujú **31 468**) 5,07 kn.j., počet zv. na **1 čitateľa 72,02**.

Úbytky knižničných jednotiek boli spolu **960 kn.j.**

Z 22 knižníc okresu Revúca poskytli mestské a obecné úrady **finančné prostriedky na nákup knižničných fondov 7 knižniciam t.j. 31,82 %**. Ostatné knižnice (15 knižníc- z toho 7 stagnujúcich a 8 fungujúcich) finančné prostriedky na nákup knižničných fondov nedostalo. (MsK Tornaľa, Kameňany, Levkuška, Lubeník, Mokrý Lúka, Muránska Dlhá Lúka, Ploské, Turčok).

III. VÝPOŽIČKY, POUŽÍVATELIA

Tabuľka č.2

Ukazovateľ	mer.j.	S 2009	S 2010
Výpožičky spolu	kn.j.	56 398	53 319
z toho absenčné	kn.j.	51 014	48 881
prezenčné	kn.j.	5 384	4 438
Z toho:			
n odborná pre dospelých	kn.j.	11 841	8 613
n krásna pre dospelých	kn.j.	28 576	27 200
n odborná pre deti	kn.j.	1 915	3 235
n krásna pre deti	kn.j.	9 862	8 627
n periodiká	kn.j.	4 204	5 644
Špeciálne dokumenty	kn.j.	63	14
MVS iným knižniciam	kn.j.	4	2
MVS z iných knižníc	kn.j.	320	512
MMVS z iných	kn.j.	-	-
Počet výpožičiek na 1 obyvateľa	kn.j.	1,39	1,24
Počet výpožičiek na 1 čitateľa	kn.j.	22,96	24,06
Celková plocha knižníc v m ²	m ²	1 237,10	1 227,10
z toho: priestory pre použív.m ²	m ²	1 067,50	1 067,50
Prevádzkové hodiny pre verejnosť	hod.	162,50	172,50
 Registrovaní používatelia	 osoba	 2 456	 2 216
z toho: deti do 15 rokov	osoba	662	553
Návštevníci spolu	osoba	22 438	24 932
Potenciálni používatelia	osoba	31 522	31 468
Percento čitateľov z počtu obyv.	%	6,07	5,14

Hlavné sledované číselné ukazovatele v knižniciach okresu Revúca v porovnaní s rokom 2009:

výpožičky zaznamenali pokles o 3 079 a používatelia o 240.

Stav výpožičiek podľa tematických skupín:

- odborná pre dospelých: pokles o 3 228 výpožičiek
- krásna pre dospelých: pokles o 1 376 výpožičiek
- odborná pre deti: nárast o 1 320 výpožičiek
- periodiká: nárast o 1 440 výpožičiek
- špeciálne dokumenty: pokles o 49 výpožičky
- MVS z iných knižníc: nárast 192 výpožičiek.

Pokles výpožičiek zaznamenali:

mestské knižnice: o 3511 výpožičiek,

profesionálne knižnice: o 615 výpožičiek

Neprofesionálne knižnice zaznamenali nárast o 1 047 výpožičiek.

U používateľov nastal pokles o 240 používateľov.

Mestské knižnice zaevidovali o 142 aktívnych používateľov menej,

profesionálne knižnice o 30 menej,

neprofesionálne o 68 menej.

Na 1 obyvateľa okresu knižnice zaznamenali 1,24 výpožičiek a 1,69 výpožičiek na obyvateľa (31 468 obyv.), vo fungujúcich knižniciach. Dosiahli 5,14 % čitateľov z počtu obyvateľov okresu a 7,04 % čitateľov z počtu obyvateľov v ktorých sa knižnice nachádzajú a fungujú.

IV. BIBLIOGRAFICKÁ, DOKUMENTAČNÁ A INFORMATICKÁ ČINNOSŤ

Bibliografickú činnosť vykonávali mestské knižnice okresu Revúca. Len Mestská knižnica v Jelšave si evidovala poskytnuté registrované bibliografické a faktografické informácie, ktorých poskytla 38.

V. METODICKÁ A KOORDINAČNÁ ČINNOSŤ

Metodickou činnosťou pre knižnice okresu Revúca je poverená Knižnica Mateja Hrebendu v Rimavskej Sobote, ktorá činnosť knižníc vyhodnocuje v materiáli Vyhodnotenie činnosti knižníc v okrese Revúca.

V roku 2010 bolo v okrese vykonaných 8 metodických návštev, zameraných na doplňovanie, spracovanie knižničných fondov, pomoc pri vedení základných knižničných evidencií, inštrukcie k revíziám, a hlavne na jednania so starostami v obciach stagnujúcich knižníc za účelom odstránenia dlhodobej stagnácie obnovením činnosti knižnice, alebo jej zrušením.

VI. PRIESKUMNÉ, VÝSKUMNÉ A PLÁNOVANÉ INDIVIDUÁLNE ÚLOHY

Prieskumné a výskumné úlohy v okrese neboli vykonávané.

VII. EDIČNÁ ČINNOSŤ

Edičnú činnosť v roku 2010 knižnice okresu Revúca nevykonávali.

VIII. STAV ELEKTRONIZÁCIE A INFORMATIZÁCIE

Stav informačných technológií v roku 2010 sa v okrese Revúca nezmenil:

- osobných PC spolu: 20

- **z toho s internetom pre verejnosť: 15**

- **počet návštevníkov on-line služieb bolo v roku 2010: 6 499.**

Počítačovou technikou v okrese disponujú 4 knižnice. MsK S. Reussa v Revúcej vlastní 2 počítače z toho 1 server, 1 PC na spracovanie knižničného fondu v programe LIBRIS,

MsK Jelšava vlastní 10 počítačov pripojených na internet - z toho na **8 PC verejného internetu** (prepožičaných) zaznamenali v roku **2010 2 189 návštevníkov internetových služieb.**

MsK Tornaľa vlastní 4 počítače z toho 3 s internetom, ktoré slúžia verejnosti a zaznamenali **919** návštevníkov on-line služieb.

Obecná knižnica s profesionálnym pracovníkom v Gemerskej Vsi vlastní 4 počítače s pripojením na internet, ktoré slúžia používateľom a zaznamenali **3 391** internetových návštev.

IX. VYHODNOTENIE ODBORNÝCH PODUJATÍ

Odborné knižnícké podujatia v okrese Revúca neboli v roku 2010 organizované.

X. KULTÚRNO-SPOLOČENSKÁ ČINNOSŤ

Knižnice okresu Revúca zorganizovali spolu pre svojich používateľov **166 kultúrno-výchovných podujatí, na ktorých sa zúčastnilo spolu 3 111** návštevníkov.

Informačnej príprave bolo venovaných 35 hodín. Mestské knižnice (Revúca, Jelšava, Tornaľa) zorganizovali 142 podujatí, 21 podujatí zorganizovali obecné knižnice s profesionálnymi pracovníkmi (Gemerská Ves a Ratková) a 3 obecné knižnice s neprofesionálnymi pracovníkmi.

Podujatia boli organizované na propagáciu vlastnej činnosti, ako i na propagáciu rôznych kultúrno spoločenských udalostí a významných regionálnych osobností, poskytovanie svojich služieb a získanie tak nových používateľov do všetkých knižníc.

Mestská knižnica S. Reussa v Revúcej svoju činnosť v roku 2010 zamerala na plnenie úloh, ktoré vyplývali z jej základných legislatívnych dokumentov, ako univerzálna knižnica, kultúrna a vzdelávacia inštitúcia zabezpečovala základné i špecializované knižnično-informačné služby pre svojich používateľov - formou literárnych dopoludní, vedomostných súťaží, besied a hodín informačnej prípravy.

Spolu zorganizovali **115** kolektívnych podujatí, ktorých sa zúčastnilo 2 024 návštevníkov. Z toho bolo zorganizovaných 18 hodín informačnej prípravy.

Najzaujímavejšími podujatiami knižnice v roku 2010 boli:

Sút'áž o najkrajšiu detskú knihu knižnice

Vyhodnotenie najlepšieho „Čitateľa roka 2010“

Pre MŠ:

- výtvarná súťaž: „Môj najkrajší strom“
- **prstové divadielka**: „O medovníkovom domčeku“ a „O Červenej čiapočke“
- podujatie: „Knihuľko v mikulášskych čižmách“

Pre ZŠ:

Zážitkové čítanie „Stretnutie s Malým princom“

- beseda so zamestnancami ŠL v Revúcej: „O čom spieva les“
- kvíz: „Živá príroda“ pre 6. roč. ZŠ
- literárna hodina v knižnici: „O osude Jánošíka“
- výtvarná súťaž: „Revúca detskými očami“ – najkrajšie práce boli vystavené v knižnici
- vyučovacie hodiny v knižnici: „Ľudské telo“ a „Cestujeme po Európe“

Pre SŠ:

- besedy:
- s gynekologičkou: „Sexuálna výchova“
- „Výchova k manželstvu a rodičovstvu“
- s právnikom: „Nechcem byť závislý“

Pre obyvateľov mesta Revúca pripravili „Burzu kníh“.

O kultúrno-vzdelávacích podujatiach uskutočnených knižnicou a o knižných novinkách zakúpených do MsK informovali obyvateľov mesta prostredníctvom **Revúckych listov**.

Aktivity knižnica prezentuje vo vitríne, ktorá je umiestnená pred budovou MsKS v Revúcej.

Kultúrno-výchovné podujatia Mestskej knižnice v Jelšave boli v roku 2010 zamerané na vzdelávanie detí a žiakov v oblastiach knihovnícko-informatickej a literárnej formou literárnych a informatických príprav, exkurzií, besied, výstav a súťaží. Mestská knižnica pripravila pre svojich používateľov **16** kolektívnych podujatí, z toho **9** hodín informačnej prípravy. Podujatí sa zúčastnilo spolu **361** návštevníkov.

V marci už tradične venujú viac úsilia a pozornosti detským čitateľom. Tradíciou sa stalo pozývanie žiakov škôl pôsobiacich v meste Jelšava. Žiaci majú možnosť hlavne počas „**Dňa otvorených dverí**“ absolvovať výklad o knihách a knižnici a získať tak **predstavu o práci v knižnici a o službách, ktoré môžu v knižnici využiť**.

Zo zaujímavých podujatí:

- výstava výtvarných prác detí: „**V ríši rozprávok**“
- výstava kníh **Pavla Dobšinského**
- krst knihy **Evy Gajdošovej**: „Jelšavské povesti“ na MsÚ s autogramiádou v knižnici
- **popoludnie rozprávok**: čítanie známych slovenských ľudových rozprávok
- výstava detských výtvarných prác žiakov ZŠ a MŠ v Mesiaci úcty k starším
- výstava kníh s vianočnou tematikou

Knižnica pravidelne aktualizuje nástenné tabule - výročia osobností regiónu a v odd. pre deti a mládež literárne okienko "Tvorcovia detskej knihy"- kde čitateľom pripomínajú výročia známych slovenských spisovateľov. Súčasťou literárneho okienka je výstavka noviniek literatúry, ktorá sa mesačne tematicky obmieňa.

Mestská knižnica v Tornali zorganizovala 11 kolektívnych podujatí, z toho 4 hodiny informačnej prípravy a zúčastnilo sa na nich spolu 184 návštevníkov.

Profesionálne knižnice okresu Revúca zorganizovali 21 kolektívnych podujatí, ktorých sa zúčastnilo 497 návštevníkov.

Obecná profesionálna knižnica v Gemerskej Vsi pripravila 7 podujatí, z toho bola 1 hodina informačnej výchovy a návštevníkov podujatí bolo 315.

Obecná knižnica v Ratkovej pripravila 14 kolektívnych podujatí, z toho 3 hodiny informačnej prípravy a na podujatiach sa zúčastnilo spolu 182 návštevníkov.

Neprofesionálne obecné knižnice pripravili spolu 3 podujatia a zúčastnilo sa na nich 45 návštevníkov. (Levkuška 2 poduj. + 35 návštevníkov a Mokrý Lúka 1 poduj. + 10 návštevníkov).

XI ZÍSKANÉ GRANTY A SPONZORSTVO

V roku 2010 knižnice okresu Revúca získali z GS MK SR finančné prostriedky: Mestská knižnica S. Reussa v Revúcej získala 900 € na nákup knižničného fondu a Obecná knižnica s profesionálnym zamestnancom v Gemerskej Vsi získala z GS MK SR tiež 400 €, ktoré boli určené na nákup literatúry.

Mestské aj profesionálne knižnice okresu Revúca sa každoročne pokúšajú o získanie finančných prostriedkov z grantového systému, nie každý rok sa im však podarí uspieť.

XII. SPOLUPRÁCA S INÝMI SUBJEKTAMI A ORGANIZÁCIAMI

V roku 2010 knižnice okresu Revúca spolupracovali pri organizovaní kultúrno – spoločenských podujatí so všetkými kultúrnymi zariadeniami a školami všetkých typov v mestách a obciach, kde pôsobia a snažili sa tak získať nových návštevníkov a používateľov svojich služieb.

PhDr. Táňa Mikitová
riaditeľka

V Rimavskej Sobote, 1.3.2011

Vypracovala: Anna Kuricová-metodička